

РЕШЕНИЕ

№ 16792

гр. София, 30.04.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 44 състав, в публично заседание на 31.03.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Владимирова

при участието на секретаря Албена Илиева, като разгледа дело номер **13580** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ вр. чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/.

Образувано е по жалба на И. Е. Д. от [населено място], подадена чрез адв. А. Д., против Решение № 2153-21-373/09.12.2025 г. на директора на ТП на НОИ – С. – град, с което е оставена без уважение жалбата му с вх. № 1012-21-1397/19.11.2025 г. срещу Разпореждане № [ЕГН]/55/11.07.2025 г. на длъжностното лице по пенсионно осигуряване /ПО/.

Релевират се доводи, че оспореното решение е издадено при допуснати съществени процесуални нарушения и в противоречие с материалния закон. Твърди се, че не е налице посочената предпоставка за отмяна на влязлото в сила разпореждане по чл. 98 КСО. Изтъква се, че в обжалвания акт са изложени просторни съображения за липсата на основание за провеждане на социално осигуряване на жалбоподателя при осигурителя „Ре - старт - 72“ ЕООД, но не и такива, свързани с наличието на доказателства, обуславящи изменение на влязло в сила разпореждане в хипотезата на чл. 99, ал. 1, т. 2 б. "а" КСО. Според оспорващия излагането на неясни и лаконични мотиви в административния акт е съществен порок, който рефлектира върху неговата законосъобразност и има за правна последица неговата отмяна, защото лишава адресата на акта от ефективна защита срещу постановеното властническо волеизявление и пречатства съдебния контрол за спазванена на материалния закон. Оспорват се и изводите на административния орган, че горесцитираното дружество не е извършвало дейност по смисъла на Търговския закон /ТЗ/, респективно лицата за които са подадени данни по реда на чл. 5, ал. 4 от КСО не са упражнявали трудова дейност и следователно не са в кръга на осигурените лица по смисъла на чл. 10 от КСО и § 1 от ПЗР на КСО. Подчертава се, че Ив. Д. е имал сключен трудов

договор, за което е било изпратено уведомление до НАП по реда на чл. 62, ал. 3 КТ, изпълнявал е трудовите си задължения, като е престираал труд в полза на работодателя си. От друга страна според оспорващия неотнoсимо досежно осигуряването на последния е и обстоятелството подавани ли са декларации по ЗКПО, данни по КСО и уведомления по КТ, тъй като работника или служителя не може да бъде „наказван“ за неспазване на трудовото и осигурителното законодателство от неговия работодател. Задължение на НАП е да събира дължимите публични задължения, поради което твърденията за наличие на задължения за осигурителни вноски от страна на „Ре - старт - 72“ ЕООД са неприложими към настоящия спор. Отбелязано е също така, че редът и основанията за обявяване на недействителност на трудовия договор са уредени в Глава пета „Възникване и изменение на трудовото правоотношение”, Раздел I, чл. 74 и сл. от Кодекса на труда и липсват индикации за проведена такава процедура. В заключение се оспорва крайният извод, че жалбоподателят не отговаря на изискванията на чл. 74, ал. 1, т. 4 КСО. В тази връзка се сочи, че дори и без осигурителния стаж в „Ре - старт - 72“ ЕООД, който няма основание да не бъде зачетен, И. Е. Д. има изискуемия по чл. 74, ал. 1, т. 4 КСО стаж. Същият има осигурителен стаж по чл. 9, ал. 7 КСО по време на наборна военна служба поделение 26360 от 1994 г. до 1996 г. в размер на 1 г. и 6 месеца. След това има осигурителен стаж като служител на длъжност печатар през 1996-1998 г., вкл. на основание чл. 9, ал. 2, т. 2 КСО. През 1999 г. - 2000 г. жалбоподателят е бил осигурен като служител на длъжност автомонтьор, а от 2012 до 2014 г. има осигурителен стаж като шофьор-доставчик. По тези съображения се иска отмяна на решението на директора на ТП на НОИ С.-град.

В съдебно заседание оспорващият, чрез адв. Д., поддържа жалбата и моли за уважаването ѝ, тъй като липсва основанието за издаването на акта, а именно представяне на документи с невярно съдържание, както и останалите съображения изложени в хода на процеса. Претендира разности, за което представя списък с доказателства към жалбата.

Ответникът – директор на ТП на НОИ С. град, чрез юрисконсулт П., оспорва жалбата като неоснователна и моли да бъде отхвърлена, тъй като в хода на съдебното производство не са предоставени безспорни доказателства, които да опровергават установеното от длъжностното лице по пенсионно осигуряване, както и контролните органи на НОИ, което да потвърди изложената в жалбата теза за незаконосъобразност на обжалвания административен акт. Моли за присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Съдът, след като се запозна с представените по делото доказателства и взе предвид становищата на страните, приема за установено от фактическа страна следното:

На 12.06.2020 г. И. Е. Д. е подал заявление за отпускане на лична пенсия за инвалидност и общо заболяване /ИОЗ/ по чл. 74, ал. 1 КСО.

С оглед представените документи, както и данните от Регистъра на осигурените лица /РОЛ/ на НОИ длъжностното лице по пенсионно осигуряване е зачело осигурителен стаж до датата на инвалидизиране /12.05.2020 г./ 6 години, 01 месец и 14 дни от трета категория труд, в т. ч. 01 година, 08 месеца и 12 дни от „Ре-старт-72“ ЕООД.

С разпореждане № [ЕГН] от 17.06.2020 г. на длъжностно лице по ПО на И. Е. Д. е отпусната лична пенсия за ИОЗ в минимален размер съгласно чл. 75, ал. 4 от КСО, считано от 12.05.2020 г. С последващо Разпореждане № [ЕГН]/28.07.2020 г. отпусната на Д. пенсия за ИОЗ е определена в действителен размер.

С последващи разпореждания пенсията е преизчислявана и осъвременявана съгласно действащите разпоредби, а с разпореждане от 15.05.2023 г. е удължен срока на пенсията - до 01.03.2026 г., съобразно представено ЕР на ТЕЛК с определен срок на ТНР до 01.03.2026 г.

На 08.07.2025 г., с писмо вх. № 2175-21-188/08.07.2025 г., ТП на НОИ - С.-град е уведомено от

дирекция „Пенсии“ в ЦУ на НОИ за служебно заличени данни, неоснователно подавани по реда на чл. 5, ал. 4 от КСО от „Ре-старт 72“ ЕООД, за предприемане на действия по компетентност за извършване на нова преценка на правото на пенсия и/ или изменение на пенсиите на лицата, които имат зачетен осигурителен стаж/ доход от този осигурител за периодите със заличени данни.

Във връзка с осъществен последващ контрол относно изплатени обезщетения и помощи от ДОО от контролните органи на НОИ е извършена проверка по разходите на ДОО на „Ре-старт 72“ ЕООД. Резултатите от проверката са обективирани в Констативен протокол № КП-5-21-01876393/26.03.2025 г., съгласно който е установено, че дружеството не е извършвало търговска/ стопанска дейност по смисъла на ТЗ от 01.01.2018 г. до момента на извършване на проверката и лицата, за които са подадени уведомления за сключени трудови договори и данни по чл. 5, ал. 4 от КСО не са извършвали трудова дейност, за която да подлежат на осигуряване по реда на КСО, съответно без правно основание са декларирани данни в регистрите на НАП и НОИ с цел придобиване на право и отпускане на парични обезщетения от ДОО.

Проверката по разходите на ДОО на осигурителя „Ре-старт 72“ ЕООД е извършена във връзка с постъпил сигнал от СРП. Съгласно подадения сигнал, в хода на водено досъдебно производство е установено, че едноличният собственик и управител на дружеството П. М. П. се е съгласил да стане „фиктивен управител“ на няколко дружества /в т.ч. и „Ре-старт 12“ ЕООД/ срещу определена парична сума, като са му представени от неустановени лица множество документи, върху които е положил подписа си, без да знае съдържанието им, дал е сведения, че след вписването му като управител на дружествата не е извършвал дейност и не е назначавал лица. Сигналят до ТП на НОИ - С.-град е подаден във връзка с констатираните по досъдебно производство факти, индикиращи липса на извършвана търговска дейност от дружествата с оглед предприемане на действия и установяване коректността на подадените данни по чл. 5, ал. 4 от КСО. както и правомерността на изплащаните въз основа на гях парични обезщетения.

При проверката е установено, че дружество „Ре-старт 72“ ЕООД е вписано в Търговския регистър на 14.10.2008 г., като от 09.10.2014 г. е с едноличен собственик на капитала и управител П. М. П., със седалище - [населено място].[жк], [жилищен адрес].

По данни от информационната система на НОИ, последното подадено уведомление по чл. 62. ал. 5 от КТ за управителя П. М. П. е от „Терастрой инженеринг“ ЕООД за длъжността „строителен работник“ с дата на сключване 20.06.2007 г. и прекратяване 20.01.2010 г. След тази дата за лицето няма подавани уведомления за сключени трудови договори, липсват подавани данни по реда на чл. 5, ал. 4 от КСО, няма обявено самоосигуряване като управител на „Ре-старт 72“ ЕООД.

По данни от информационната система на НОИ, последното подадено уведомление по чл. 62. ал. 5 от КТ за управителя П. М. П. е от „Терастрой инженеринг“ ЕООД за длъжността „строителен работник“ с дата на сключване 20.06.2007 г. и прекратяване 20.01.2010 г. След тази дата за лицето няма подавани уведомления за сключени трудови договори, липсват подавани данни по реда на чл. 5, ал. 4 от КСО. няма обявено самоосигуряване като управител на „Ре-старт 72“ ЕООД.

Съгласно данните в информационната система на НОИ, от дружеството са подавани 17 бр. уведомления за сключени трудови договори за периода от м.01.2009 г. до м. 12.2022 г. , от м. 11.2012 г. до м. 12.2022 г. няма данни за внесени осигурителни вноски по фондовете на ДОО, като изчисленият размер на задълженията към момента на проверката за наетите по трудови правоотношения лица съгласно подадените данни по чл. 5, ал. 4 от КСО е 45 367,27 лева. От страна на управителя на дружеството не са представени изисканите от контролния орган съгласно чл. 108, ал. 2 от КСО документи за извършване на проверката.

От дружеството са подавани ГДД по чл. 92 от ЗКПО за 2018 г. и 2019 г. с краен финансов резултат

- счетоводна загуба; дружеството не е регистрирано по ЗДДС, от същото не са подавани данни за справки по чл. 73. ал. 6 от ЗДДФЛ за изплащани възнаграждения на наети лица; данните по чл. 5. ал. 4 от КСО и уведомленията по чл. 62, ал. 5 от КТ са подавани по електронен път с КЕП с автор П. М. П.. В хода на проверката е установено, че дружеството няма издавано удостоверение за регистрация за извършване на таксиметров превоз на пътници, както и на каквито и да е било лицензи за работа.

По време на проверката, на основание чл.44 - 46 от АПК. във връзка с чл. 108, ал. 2 от КСО, от лицата, за които има подадени уведомления по чл. 62, ал.5 от КТ от „Ре-старт 72” ЕООД за сключени трудови договори и подавани данни по чл. 5, ал. 4 от КСО, е изискано предоставяне на доказателства и обяснения за изясняване на факти и обстоятелства относно трудовата им заетост в дружеството и възникването на основание за осигуряване по смисъла на чл. 10. ал. 1 от КСО и §1, т. 3 от ДР на КСО чрез дружеството.

Сведенията на лицата с подадени уведомления за сключени трудови договори и данни по чл. 5. ал. 4 от КСО, дали обяснения, са непълни и противоречиви, от същите не се установява безспорно и самата извършвана дейност от дружеството, никое от тях не е посочило точен обект - офис на дружеството, няма конкретни факти и доказателства за престоиране на труд, за изплащането на трудови възнаграждения, за извършването на декларираната таксиметрова дейност /автомобилна обезпеченост, организирането на маршрутите, отчитането на касовите апарати и тяхната поддръжка и др./.

На основание чл. 108, ал. 1. т. 3 от КСО на осигурителя „Ре-старт 72" ЕООД са дадени Задължителни предписания № ЗД-1-21-01876448/26.03.2025 г. за подаване на Декларация Обр.1 за заличаване на подадените данни по чл. 5, ал. 4. т. 1 от КСО за конкретно посочени в предписанията лица, сред които за И. Е. Д. за периода 01.03.2018 г.- 20.11.2019 г.

Задължителните предписания не са изпълнени от осигурителя, вкл. и по отношение на жалбоподателя Д., поради което служебно са заличени данните съобразно чл. 4, ал. 10, т. 4 от Наредба № Н-13 от 17.12.2019 г. за съдържанието, сроковете, начина и реда за подаване и съхранение на данни от работодателите, осигурителите за осигурените при тях лица, както и от самоосигуряващите се лица.

Извършеното заличаване на данни по чл. 5, ал. 4 от КСО по отношение на „Ре-старт 72" ЕООД, е дало основание на длъжностното лице по ПО да преразгледа Разпореждане № [ЕГН] от 17.06.2020 г., с което на И. Д. е отпусната лична пенсия за ИОЗ по чл. 74, ал. 1 от КСО, както и последващите разпореждания за преизчисление и изменение на пенсията при зачетен осигурителен стаж/ доход от този осигурител по заличените данни по чл. 5, ал. 4 от КСО.

С оглед гореустановеното, длъжностното лице по ПО е извършило нова преценка относно наличието на предпоставките за отпускане на лична пенсия за ИОЗ на Д., като е изключило осигурителния стаж от „Ре-старт 72" ЕООД. Така е установило, че към датата на подаване на заявлението за отпускане на пенсия за ИОЗ - 12.05.2020 г. осигурителният стаж на Д. е общо 04 год., 05 мес. и 13 дни, т.е. същият не отговаря на условията на чл. 74, ал.1, т. 4 от КСО за отпускане на лична пенсия за ИОЗ и разпореждането от 17.06.2020 г. е отменено и е постановен отказ за отпускане на пенсия за ИОЗ.

Разпореждането на длъжностното лице по пенсионно осигуряване е било оспорено по административен ред с жалба вх. № 1012-21-1397/19.11.2025 г.

С оспореното в настоящото производство Решение на директора на ТП на НОИ С.-град, жалбата е отхвърлена като неоснователна (л. 15-18 от делото). В същото са възприети изцяло мотивите, изложени в обжалваното разпореждане, като е приет за правилен изводът на длъжностното лице по пенсионно осигуряване, че Д. не отговаря на изискванията по чл. 74, ал. 1, т. 4 КСО за 5 г.

осигурителен стаж, тъй като е установена продължителност на осигурителния стаж 4 г., 5 м. и 13 дни.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Жалбата срещу оспореното Решение на директора на ТП на НОИ С. - град е подадена в срока по чл. 118, ал. 1 от КСО от лице с право и интерес от обжалване, поради което е процесуално допустима, а разгледана по същество - жалбата е основателна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, а именно: дали актът е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са административнопроизводствените правила и материалноправните разпоредби при издаването му, съобразен ли е актът с целта на закона.

Оспореното решение е издадено от компетентен орган в рамките на предоставените му правомощия съгласно чл. 117, ал. 3 от КСО - директора на ТП на НОИ - С. град.

Не са налице основанията по чл. 146, т. 2 АПК за неговата отмяна. Решението отговаря на изискванията на чл. 59 от АПК за форма и съдържание. Същото е мотивирано, като са посочени фактическите и правни основания за издаването му и съображенията на директора на ТП на НОИ - С. град, въз основа на които е приел за законосъобразно постановеното разпореждане на длъжностното лице по пенсионно осигуряване.

Във връзка с изложените от оспорващия възражения за наличие на основания за отмяна на решението по см. на чл. 146, т. 3 и т. 4 АПК съдът съобрази следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 98, ал. 1, т. 1 от КСО пенсиите и добавки към тях се отпускат, изменят, спират, възобновяват, прекратяват и възстановяват с разпореждане, издадено от длъжностно лице, на което е възложено ръководството на пенсионното осигуряване в териториалното поделение на НОИ или други длъжностни лица, определени от ръководителя на ТП на НОИ. Разпореждането съставлява индивидуален административен акт, който има за правна последица възникването на конкретни права и задължения за страните по административното правоотношение. Като индивидуален административен акт, с влизането му в сила разпореждането придобива стабилитет, като се преклудира правомощието на административния орган да въздейства върху разрешения по вече приключило производство въпрос. Именно поради това законодателят е предвидил отделно, императивно уредено производство, само в рамките на което е възможно да се измени или отмени разпореждане издадено по реда на чл. 98 от КСО. Коментиранията регламентация е поместена в чл. 99 от КСО, като правната норма изброява предпоставките, даващи възможност да се образува производство по изменение, респективно отмяна на влязло в сила разпореждане за отпускане, изменение, осъвременяване, спиране, прекратяване, възобновяване и възстановяване на пенсия, като същите са обособени в две групи. В случаите по чл. 99, ал. 1, т. 1 от КСО производството се инициира по заявление на пенсионера, а по чл. 99, ал. 1, т. 2 от б "а" до б "д" от КСО служебно от административния орган. Както беше посочено по-горе, като правно основание за издаване на Разпореждане № [ЕГН]/55/11.07.2025 г. изрично е посочен чл. 99, ал. 1, т. 2, б. "а" от КСО. Цитираната норма предвижда, че влязлото в сила разпореждане по чл. 98 може да се измени или отмени от органа, който го е издал: по инициатива на органа – когато се установи, че: "пенсията е отпусната въз основа на неистински или подправен документ или на документ с невярно съдържание".

Преди всичко, нито в оспореното решение на директора на ТП на НОИ-С. - град, още по-

малко в потвърденото с него разпореждане са посочени ясно кои са тези документи с невярно съдържание, неистински или подправени такива. В разпореждането от 11.07.2025 г. като основание е посочено заличаването на данни по чл. 5, ал. 4 от КСО по отношение на осигурителя „Ре – старт – 72“ ЕООД. Правна последица от заличаването на данните по чл. 5, ал. 4 от КСО от осигурителя "Ре - старт – 72“ ЕООД е по-нисък размер на осигурителния стаж, респ. липса на предпоставки по чл. 74, ал. 1, т. 4 КСО за отпускане на лична пенсия ИОЗ, без да е ясно как това е подведено под хипотезата на чл. 99, ал. 1, т. 2, б. "а" от КСО.

Всъщност, за да бъде приложима хипотезата на чл. 99, ал. 1, т. 2, б. "а" от КСО следва първоначално представени документи, послужили като доказателство за осигурителен стаж и/или доход, въз основа на които е отпусната/изменена пенсията и е определен нейния следващ се размер, да бъдат признати за неистински или подправени или за документи с невярно съдържание. В тази връзка документ с невярно съдържание е този, който е издаден от оправомощено за това лице, но чието съдържание не съответства на обективната действителност. Неистински е този документ, на който е придаден вид, че представлява конкретно писмено изявление на друго лице, а не на това, което действително го е съставило, а "подправен" е документът, в който след неговото правомерно издаване са нанесени промени, които не отговарят на първоначалната воля на издателя. Установяването на тези факти става по надлежния съдебен ред - с исково производство по ГПК или в производство по НПК. В тази връзка, в нормата на чл. 108а КСО е разписано, че когато контролните органи на Националния осигурителен институт установят, че са създадени документи с невярно съдържание във връзка с извършени осигурителни плащания, те са длъжни да уведомят органите на прокуратурата. В случая няма данни истинността и верността на представените документи и удостоверените в тях обстоятелства да е оборена по горепосочения ред, а и такива не се твърдят от ответника. Априори, административният орган по никакъв начин не заявява, че въобще са налице документи, които според него отговарят на горните дефиниции.

В тази връзка съдът не споделя съображенията на решаващия орган, че заличаването на данните за осигурителен стаж на жалбоподателя обуславят наличието на материалноправните предпоставки, необходими за ангажиране хипотезата на чл. 99, ал. 1, т. 2, б. "а" от КСО. Както бе вече посочено правната норма изисква безусловното установяване и то по надлежен ред, в съдебно производство на неистински, подправени или документи с невярно съдържание, като в случая заличаването на данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 от КСО не е сред юридическите факти, съдържащи се в хипотезата на нормата. В случая, за да издадат оспореното решение и потвърденото с него разпореждане, административните органи формално са се позовали на разпоредбата на чл. 99, ал. 1, т. 2, б. "а" от КСО, като са обосנוвали тази си теза с твърдението за наличие на заличени данни в РОЛ. В този смисъл е и практиката на ВАС, обективирана в решение № 4544 от 30.04.2025 г. по адм.д. № 8223 от 2024 г.

При това положение безспорно е налице противоречие между фактическите и правни основания, съдържащи се и в двата административни акта, което съставлява съществено нарушение на процесуалните правила. Подвеждането на фактите към съответната правна норма е елемент на властническото волеизявление на органа и то следва да е надлежно извършено, за да може съдът да осъществи контрол за законосъобразност. Посочването на конкретното правно основание разкрива целта на органа и ако фактите, установени по делото, не съответстват на юридическите факти,

визирани в хипотезата на съответната правна норма, органът не може да постигне целта си.

Съгласно чл. 170, ал. 1 АПК доказателствената тежест се носи от административния орган, който трябва да установи съществуването на фактическите основания, посочени в акта, и изпълнението на законовите изисквания при издаването му. По силата на чл. 35 АПК и чл. 36 АПК, административният орган следва да изясни фактите и обстоятелствата от значение за случая, преди да пристъпи към издаването на индивидуалния административен акт и по отношение, на които следва да обсъди обясненията и възраженията на страната, да събере служебно доказателства, което в случая не е сторено.

Независимо от изложеното по-горе следва да се съобрази също така, че в производството по издаване на задължителни предписания, които административният орган е приел, че са влезли в сила, жалбоподателят не е участвал като заинтересована страна, а в обжалваното решение директорът на ТП на НОИ – С. град не е изложил мотиви защо счита, че неосъществяването на стопанска дейност от страна на горепосочения осигурител води до автоматичен извод, че И. Д. не е извършвал трудова дейност по смисъла на чл. 10, ал. 1 КСО, за която подлежи на задължително осигуряване по чл. 4 и чл. 4а, ал. 1 КСО. Всъщност, административният орган е заключил, че след като осигурителят работодател не развива стопанска дейност, то и сочените от него за осигурени лица не извършват трудова дейност. Така административният орган е постановил своя акт при неизяснена фактическа обстановка в разрез със задължението си по чл. 35 и чл. 36 от АПК, вкл. да събере доказателства по собствена инициатива.

Следва също така да се отбележи, че доскоро в съдебната практика се приемаше, че в контролните производства на НОИ отношенията между осигурител и НОИ и осигурен и НОИ са различни и самостоятелни, и поради това, когато се проверява осигурителят, осигурените лица не могат да участват в административното и съдебно производство, като имат самостоятелни права, които могат да защитят. В най – новата съдебна практика на ВАС по сходни случаи това разбиране е изоставено – определение № 9091/29.09.2023 г. по адм. дело № 8567/2023 г., VI о., решение № 9937 от 19.10.2023 г. по адм. д. № 367/2023 г., VI о., решение № 12152 от 7.12.2023 г. по адм. д. № 6310/2023 г., VI отд., решение № 11181 от 15.11.2023 г. на ВАС по адм. д. № 1991/2023 г., VI отд., решение № 11069 от 14.11.2023 г. на ВАС по адм. д. № 2082/2023 г., VI отд., решение № 11414 от 22.11.2023 г. по адм. д. № 3799/2023 г., VI о., решение № 10841 от 9.11.2023 г. по адм. д. № 2767/2023 г. VI отделение, решение № 10939 от 13.11.2023 г. по адм. д. № 777/2023 г., VI отделение.

В посочените съдебни актове е прието, че осигурените лица в производството по издаване на задължителни предписания са пряко и непосредствено засегнати от издавания административен акт, търпят последиците от заличаване на осигурителните им данни, но са лишени от правото да участват като страна в това административно производство. Провеждане и приключване на контролното производство с участието само на осигурителя поставя в риск правата на осигуреното лице, тъй като е възможно осигурителят да не съдейства на контролните органи за установяване на действителното положение, да не е документирал търговската си дейност, да не е декларирал доходи, да не е заплащал данъци и осигуровки, каквито специфики се разкриват и по настоящия случай. Осигурителят не е обжалвал предписанията за заличаване на данните на

осигурените лица, с което настоящата жалбоподателка, като претендираща да е осигурена, е поставена в невъзможност да защити собствените си осигурителни права, затова тя безспорно е пряко засегната от акт, постановен в производство, в което тя не е участвала. Затова в цитираните актове на ВАС е възприето разбирането, че лицето, което претендира да е осигурено лице по отношение на НОИ и на неговия осигурител (последният адресат на задължителните предписания), следва да има процесуално право на защита и да бъде конституирано като заинтересована страна в производството по оспорване на задължителните предписания. Правото на лицето да участва в административно, респ. съдебно производство по установяване на обстоятелствата, касаещи заличаване на неговите осигурителни данни, включително и служебното им заличаване на основание чл. 4, ал. 10, т. 4 от Наредба Н-13 от 17 декември 2019 г., е обосновано и от разпоредбата на 120, ал. 2 от Конституцията на Република България, доколкото няма изрична забрана в закон, а и лицето има пряк, личен и непосредствен интерес да потърси чрез жалба съдебна защита, която най-ефективно ще се реализира в производство по оспорване на задължителните предписания, с пряк правопогасяващ ефект, и доказване на обема на претендираните осигурителни права, който пряко зависи от действително реализирана трудова дейност по смисъла на чл. 10, ал. 1 от КСО, като се прецени осъществени ли са елементите на трудовия договор и в какъв времеви диапазон.

Именно защото интересите на осигурен и осигурител не са еднопосочни, в контролното производство НОИ дължи установяване на всички факти по отношение на осигурителя и осигурените лица, за които внася осигурителни вноски, затова всички лица трябва да са страни в административното и съдебно производство, като постановените административни и съдебни актове да са с еднакво действие по отношение на страните. Дори и засегнатото лице да има право да се защити срещу последващия акт за връщане на недобросъвестно получено обезщетение, тази защита е недостатъчно ефективна, щом лицето не е имало възможност да се защити в производството по издаване на задължителните предписания за заличаване на собствените му осигурителни права. Това правно положение е нетърпимо с оглед разпоредбата на чл. 34 от Хартата на основните свободи на ЕС, която не допуска национална правна уредба, която не позволява засегнатото лице да се защити срещу акт, с който се засяга правото му достъп до обезщетенията за социална сигурност.

С оглед изложеното настоящият състав приема, че оспореното Решение е постановено при неизяснена в цялост и неправилно установена фактическа обстановка, което е довело до неправилно приложение на материалния закон. С оглед на това то е незаконосъобразно и следва да бъде отменено.

Съобразно изхода на спора в полза на жалбоподателя следва да се присъдят разноски за адвокатско възнаграждение в размер на 500 лева, платено в брой съгласно договор за правна помощ и процесуално представителство от 12.12.2025 г., или 255,65 евро.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2, предл. второ от АПК, Административен съд - София град, Трето отделение, 44 състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 2153-21-373/09.12.2025 г. на директора на ТП на НОИ – С. – град, с което е оставена без уважение жалбата на И. Е. Д. с вх. № 1012-21-1397/19.11.2025 г.

срещу Разпореждане № [ЕГН]/55/11.07.2025 г. на длъжностното лице по пенсионно осигуряване.

ОСЪЖДА Националният осигурителен институт да заплати на И. Е. Д. с ЕГН: [ЕГН], сумата от 255,65 евро /двеста петдесет и пет евро и шестдесет и пет евроцента/ разноси по делото.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14 - дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: